

BOŘENÍ MÝTŮ

BOJ PROTI ZÁVAŽNÉ A ORGANIZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI: MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE NEBO MÍSTNÍ PŘÍSTUPY?

Organizovaná trestná činnost je trochu matoucí pojem. Záleží na tom, koho se zeptáte. To se odráží v evropské trestní politice, kde definice nejsou vždy jasné a priority se mění. Je zřejmé, že organizovaná trestná činnost se stala téměř synonymem pro závažnou mezinárodní trestnou činnost. To může vyvolat představu, že organizovaná trestná činnost je něco, čím by se měli zabývat vysoce postavení strategičtí aktéři. Nicméně organizovaná trestná činnost má své kořeny i na místní úrovni a její dopad je lokální. Důležitou roli v prevenci a boji proti organizované trestné činnosti hrají také místní policisté a specialisté na prevenci kriminality.

ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOST, ZÁVAŽNÁ TRESTNÁ ČINNOST, MEZINÁRODNÍ TRESTNÁ ČINNOST

Organizovaná trestná činnost je klíčovým pojmem v rámci politiky trestního práva a prevence kriminality, ale není vždy jasné, co se přesně rozumí pojmem organizovaná trestná činnost. Na mezinárodním poli obsahuje mnoho klíčových institucí a dokumentů jeden nebo více kvalifikátorů, které slovo organizovaný buď vysvětlují, nebo vymezují. Na celosvětové úrovni existuje Úmluva OSN proti nadnárodní organizované trestné činnosti.¹ Na úrovni EU se již dlouho spokojujeme s pojmem „organizovaná trestná činnost“, jak je patrné z akčního plánu boje proti organizované trestné činnosti (1997),² rámcového rozhodnutí Rady o boji proti organizované trestné činnosti³ a pravidelných zpráv o situaci v oblasti organizované trestné činnosti vypracovávaných členskými státy (od roku 1994), které se v roce 2006 transformovaly do posouzení hrozeb organizované trestné činnosti (OCTA) Evropolu.

Přibližně před deseti lety začala EU přidávat také přívlastky „závažná“ a „mezinárodní“. V roce 2010 byl přijat politický cyklus EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti.⁴ Od roku 2013 byla hodnocení OCTA Evropolu nahrazena posouzeními hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA).⁵ Rada podporuje „administrativním přístupem k předcházení závažné a organizované trestné činnosti a o boji proti ní“ a zřídila pro tento účel síť.⁶ Evropská komise nedávno zveřejnila svou strategii boje proti organizované trestné činnosti, která zdůrazňuje „přeshraniční a mezinárodní rozměr organizované trestné činnosti“ a uvádí, že „organizovaná trestná činnost je mezinárodní podnik“, a hovoří o několika „závažných trestných činech“. ⁷ Obecně lze říci, že organizovaná trestná činnost je často spojována se závažnou trestnou činností a mezinárodním zločinem, nebo je s nimi dokonce zaměňována.

Co je však organizovaná, závažná a mezinárodní trestná činnost? Pojem „organizovaná trestná činnost“ je někdy považován za vágní a nevystižný. ⁸ To je v nemalé míře způsobeno skutečností, že pojem organizovaná trestná činnost se může vztahovat jak na toho, *kdo* se jí dopouští, tj. zločinecké organizace, tak na činnosti s ní spojené, tj. druhy trestné činnosti a modus operandi typické pro určité kriminální jevy.⁹

Přesto byl posun v politice EU směrem k závažné trestné činnosti přijat pozitivně. Závažná trestná činnost není definována z hlediska organizace nebo činnosti, ale z hlediska škody způsobené trestným činem.¹⁰ Zásadní otázkou je, zda je trestný čin dostatečně závažný na to, aby byl řešen na nadnárodní úrovni. Slovy Evropolu: „Závažnou trestnou činností se rozumí trestná činnost, která je považována za hodnou ohlášení a která nespĺňuje definici organizované zločinecké skupiny stanovenou v rámcovém rozhodnutí z roku 2008. *Fakticky* se týká i jednotlivých aktérů nebo individuálních akcí.“¹¹ To odráží skutečnost, že mnoho závažných trestných činů

páchají osoby, které nejsou součástí organizovaného zločinu.¹² Příkladem zjevně závažného, nikoli však nutně organizovaného trestného činu je sexuální zneužití dítěte osobou, kterou oběť zná. Kromě organizované trestné činnosti spadá nyní do působnosti Europolu více než dvacet závažných trestných činů, pokud mají mezinárodní rozměr.¹³

Konečně pojem mezinárodní trestná činnost je možná méně jednoznačný, než by se mohlo zdát. Stejně jako pojem organizovaná trestná činnost se může vztahovat jak na trestnou činnost, tak na zločineckou skupinu. O mezinárodní trestné činnosti můžeme hovořit tehdy, pokud trestný čin zasahuje do více zemí nebo zahrnuje jednání ve více než jedné zemi. Tak je tomu v případě nezákonného přeshraničního obchodování se zbožím nebo osobami. O mezinárodní trestné činnosti můžeme hovořit také tehdy, když se zločinecká skupina skládá z členů pocházejících z více zemí. Zatímco některé skupiny zabývající se organizovanou trestnou činností se skládají ze členů stejné státní příslušnosti (domácí nebo zahraniční), někteří zločinci obvykle spolupracují s osobami jiné státní příslušnosti. Ve strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021-2025 se mezinárodní trestnou činností rozumí obojí.¹⁴

Michael Levi: „Pojmem organizovaná trestná činnost lze označit cokoli od členů velkých italských syndikátů v elegantních oblecích nebo sicilských rolnických krojích až po tři velmi hrozně vyhlížející lupiče, kteří se živí mytím oken a kteří se liší tím, že jeden z nich hlídá, druhý krade a třetí pere peníze. Pokud se jakákoli část jejich činnosti týká cizí země, stávají se z nich nadnárodní organizovaní zločinci!“¹⁵

Někteří autoři se kriticky vyjadřují k nejednoznačnosti pojmů, jako je organizovaná trestná činnost, a ke způsobu, jakým tyto pojmy ovlivňují politiku. Poukazují na to, že organizovaná trestná činnost může být trestný čin, na kterém spolupracují dvě nebo více osob, i když jen pro danou příležitost.¹⁶ Rámcové rozhodnutí Rady z roku 2008 totiž neobsahovalo definici organizované trestné činnosti, nýbrž definici organizované zločinecké skupiny, která neznamenal nic jiného než spolupráci nejméně dvou osob na trestné činnosti.¹⁷ Některé kritici si stěžují na negativní dopad pojmové nejasnosti na politiku v oblasti organizované trestné činnosti a uvádějí, že se tím vytvořilo „široké pole působnosti pro tvůrce politik i společnosti, aby mohli prosazovat své vlastní záměry“.¹⁸

Prolínání terminologie organizované, závažné a mezinárodní trestné činnosti, které nelze jednoznačně aplikovat na konkrétní kriminální jevy, je velmi dobře vidět na příkladu kyberkriminality. Kybernetické trestné činy se velmi liší z hlediska způsobené škody, a tedy i závažnosti. Porovnejme například infekci malwarem, obchodování s drogami na darknetu a kybernetické útoky na kritickou infrastrukturu. Kyberzločinci mohou jednat samostatně, být součástí organizace nebo nabízet své služby organizovaným zločineckým skupinám.¹⁹ Za prevenci kyberkriminality a boj proti ní odpovídá mnoho subjektů, od specializovaných mezinárodních orgánů činných v trestním řízení až po malé podniky a soukromé uživatele internetu, kteří by měli zabezpečovat svá zařízení.²⁰ Internet a schopnost lidí ovládat internetové technologie v jistém smyslu transformovaly i organizaci trestné činnosti: zatímco tradičně se k páčání sofistikovaných trestných činů vyžadovala určitá úroveň struktury a organizace, kybernetické trestné činy a na nich závislé trestné činy jsou stále častěji páčány prostřednictvím malých a velmi volných sítí.²¹

MEZINÁRODNÍ ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOST – MEZINÁRODNÍ ORGANIZOVANÁ ŘEŠENÍ?

Mezinárodní organizovaná trestná činnost není něčím, s čím by se místní nebo dokonce národní aktéři mohli vypořádat sami. K úspěšnému narušení a zabránění operacím a organizacím mezinárodní trestné činnosti je zapotřebí mezinárodního, společného úsilí. Při takové mezinárodní spolupráci má klíčový význam výměna informací a přístup k nim. V Evropě jsou pro boj proti závažné a organizované mezinárodní trestné činnosti zásadní systémy výměny dat, jako je Schengenský informační systém (SIS), a platformy spolupráce, jako je evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT).²²

To však neznamená, že místní aktéři nehrají v boji proti organizované trestné činnosti žádnou roli. Mezi prioritami v oblasti závažné a organizované trestné činnosti stanovenými v rámci politického cyklu EU na jedné straně a místními prioritami na straně druhé panuje určité napětí. Obecně se předpokládá, že organizovaná trestná činnost je mezinárodní a nejlépe ji řeší národní nebo mezinárodní strategií aktéři na vysoké úrovni, zatímco místní aktéři by se měli zaměřit na místní neorganizovanou trestnou činnost.²³ Tvůrci politik odedávna často nepodloženě tvrdí, že organizovaná trestná činnost má zvláštní povahu a že její hrozba neustále roste, což vede k rozšířenému přesvědčení, že na „výjimečné hrozby trestné činnosti je třeba reagovat výjimečnými opatřeními“.²⁴ Místní aktéři se zase někdy zdráhají převzít odpovědnost za boj proti závažné a organizované trestné činnosti.²⁵ Existuje však několik důvodů, proč by se touto trestnou činností měli zabývat také místní a regionální aktéři, kteří mohou k boji proti ní přispět významnou měrou. Podívejme se na dva nejpodstatnější důvody.

1. DŮVOD:

NE VŠECHNA ZÁVAŽNÁ A ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOST MÁ MEZINÁRODNÍ CHARAKTER

Pokud chápeme organizovanou trestnou činnost jako úmyslnou trestnou činnost, která vyžaduje spolupráci více pachatelů, nemusí mít nutně veškerý organizovaný zločin mezinárodní charakter. Nejnovější studie SOCTA Europolu odhaduje, že 65 % všech organizovaných zločineckých skupin (OCG) se skládá z členů různých národností, přičemž třetinu tvoří členové stejné národnosti.²⁶ Podle téže zprávy působí více než 70 % skupin organizovaného zločinu ve více než třech zemích²⁷; jinými slovy, dobrá čtvrtina z nich působí pouze v jedné nebo dvou zemích.

Možná se to nezdá mnoho, ale Europol se samozřejmě zaměřuje především na mezinárodní trestnou činnost. Není těžké si vybavit příklady skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností, jejichž činnost se omezuje na jednu zemi nebo dokonce na mnohem menší území. V úvahu přicházejí například pouliční gangy a party mladých lidí. Významným trendem v EU je fragmentace skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností, která vede k nárůstu počtu skupin. Tyto menší skupiny mají stále častěji podobu pouličních gangů, které ovládají určitou, relativně malou městskou nebo příměstskou oblast a rekrutují se z obyvatel této oblasti.²⁸ Samozřejmě mají vazby na mezinárodní trestnou činnost, ale jejich působení je především lokální. Na prodeji drog se tak často podílejí pouliční gangy, které kontrolují místní trhy s drogami, ale za hromadné dodávky jsou zodpovědné jiné skupiny z prostředí organizované trestné činnosti.²⁹ Někteří autoři dokonce tvrdí, že veškerá organizovaná trestná činnost je v podstatě místní v tom smyslu, že organizovaná trestná činnost vzniká z místních obchodních vztahů, které jsou závislé na společných místních zájmech.³⁰ Věnovat náležitý důraz místní organizované trestné činnosti má tu výhodu, že se tím přesouvá těžiště pozornosti z pronásledování nepolapitelných mezinárodních aktérů na prevenci nábory na místní úrovni a ochranu obětí a čtvrtí.³¹

Zmírňování dopadu organizované trestné činnosti na místní obyvatelstvo

Převažující přístup k organizované trestné činnosti zaměřený na vymáhání práva posiluje představu o mezinárodní trestné činnosti na vysoké úrovni, protože se zaměřuje právě na tyto druhy trestné činnosti. Přístup zdola, který vychází ze škod způsobených na místní úrovni, však odhaluje, že organizovaná trestná činnost má často výrazně místní charakter.

Ve Velké Británii provedl tým šesti výzkumných pracovníků přesně takový výzkum ve třech čtvrtích dvou měst.³² Identifikovali celkem patnáct skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností a městských pouličních gangů. Jakmile byly skupiny identifikovány, umožnilo smíšené metodické šetření zmapovat jejich činnost, organizaci, mechanismy náboru a jejich vztah k politice kontroly kriminality.

Většina členů těchto skupin se narodila a vyrostla ve městě, kde působili. Většina z nich bydlela v komunitě, ve které působil, a měla tendenci se v ní zdržovat, aby si nad ní udržela kontrolu.

Nábor, často prostřednictvím kriminálního vykořisťování, byl většinou místní. Ženy a dívky vykořisťované skupinami, které se zabývají sexuálním vykořisťováním, se vyskytovaly nejen v dané lokalitě, ale i mimo ni. Celkově lze říci, že důležitým určujícím faktorem místní organizované trestné činnosti bylo místní materiální a sociální prostředí.

Výzkumní pracovníci dospěli k závěru, že tyto místní problémy s organizovanou trestnou činností vyžadují reakci různých místních orgánů na základě místních informací.

Úplné znění studie je k dispozici zde: <https://www.police-foundation.org.uk/publication/reducing-impact-organised-crime-local-communities/>

2. DŮVOD:

VEŠKERÁ ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOST MÁ MÍSTNÍ DOPAD A JE ZÁVISLÁ NA MÍSTNÍCH PODMÍNKÁCH.

Veškerá organizovaná trestná činnost, ať už je mezinárodní, nebo ne, se nakonec projevuje na místní úrovni. Například laboratoř na výrobu syntetických drog se nachází v určité lokalitě, odebírá energii od určité společnosti, ukládá svůj toxický odpad na určitém místě a vytváří rizika pro komunitu (prostřednictvím chemikálií nebo nebezpečí požáru).³³ Trhy s drogami jsou vázány na konkrétní místa, na která mají velký dopad: zvýšená míra násilí, zneužívání návykových látek, strach z kriminality a další negativní jevy, jako jsou pohozené jehly.³⁴ I když tedy jednotlivé části procesu (výroba, obchodování, prodej) probíhají v různých zemích, každá z nich má výrazný místní dopad. Podobně mohou oběti mezinárodního obchodování s lidmi pracovat například v místní myčce aut.³⁵ Je také možné, že skupiny organizovaného zločinu perou peníze v různých zemích, přičemž je pravděpodobné, že tyto peníze byly vydělané v podstatě místní trestnou činností.³⁶

Místní rozměr organizované trestné činnosti však přesahuje bezprostřední dopad trestných činů. Pro organizovanou trestnou činnost je klíčové navázat kontakt s dalšími pachateli a uzavřít s nimi dohodu o spolupráci. Tento proces závisí na místním kontextu, a to jak z hlediska typů míst, kde se pachatelé setkávají (prostředí sblížení pachatelů³⁷), tak z hlediska sociálních vazeb, které pachatelům pomáhají setkávat se se spolupachateli a které vytvářejí příležitosti k páchaní trestné činnosti (struktura sociálních příležitostí³⁸). I další aspekty místního kontextu poskytují organizované trestné činnosti příležitosti nebo ji mohou brzdit: právní, ekonomické, judikatorní, a dokonce i geografické souvislosti, v nichž zločinecké skupiny působí, určují jejich přístup k zásobování, jejich šance úspěšně prodávat nelegální zboží a služby, jejich možnosti reinvestovat zisky a také pravděpodobnost, že jim vše projde. Bylo například zjištěno, že trhy s drogami v EU se v jednotlivých zemích výrazně liší, a to i v rámci jednotlivých zemí. Obchod s konopnou pryskyřicí (hašišem) a její užívání je nejrozšířenější ve Španělsku, odkud se marocký produkt dostává do EU, a prodej pašovaných cigaret je obecně vyšší v oblastech s nižšími příjmy.³⁹ Organizované zločinné skupiny jsou „kulturně a kognitivně zakotveny v místní kultuře“, ⁴⁰ jejíž hodnotový systém tvoří pozadí pro mezigenerační přenos kriminality a náboru. ⁴¹

MÍSTNÍ OPATŘENÍ PROTI ZÁVAŽNÉ A ORGANIZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Z výše uvedeného by mělo být zřejmé, že místní aktéři mohou a měli by hrát roli v boji proti závažné a organizované trestné činnosti. Mají na boji proti *místní* organizované trestné činnosti eminentní zájem, protože mohou pociťovat zvyšující se míru viktimizace, náboru, násilí a obtěžování v souvislosti s organizovanou trestnou činností, jakož i zvýšenou míru strachu z kriminality.

Centralizace reakcí na organizovanou trestnou činnost na národní nebo dokonce mezinárodní úrovni vede k posílení přeshraniční spolupráce při prosazování práva, ale preventivní a ochranný účinek těchto přístupů zaměřených na prosazování práva je omezený. Proklamované strategie „shora dolů“, jako jsou strategie „follow-the-money“ a zatýkání „kingpinů“, neplní svůj účel, a proto jimi nelegální trhy zůstávají z velké části nedotčeny (nebo se jim alespoň přizpůsobily).⁴² Místní policie a orgány mají všechny předpoklady k tomu, aby vyhodnotily a zmapovaly místní nezákonné trhy a škody způsobené organizovaným zločinem, ale místní informace se často ztrácejí v „informační tsunami“, kterou vyvolává mezinárodní spolupráce a výměna informací.⁴³

Účinná prevence kriminality závisí na podrobné analýze problémů s kriminalitou, kterou mohou provést pouze místní aktéři.⁴⁴ Proto by v boji proti organizované trestné činnosti měly hrát klíčovou roli místní zkušenosti a místní zdroje informací.⁴⁵

Sofielundský přístup

Sofielundský přístup je ukázkovým příkladem komunitní meziagenturní iniciativy v oblasti prevence organizované trestné činnosti. Program se zabývá závažnou kriminalitou ve čtvrti Sofielund v Malmö, především volným trhem s drogami, ale také dalšími problémy, které s ním souvisejí, jako je násilí (ozbrojené) a narušování veřejného pořádku.

Sofielundský přístup zahrnuje širokou škálu opatření místních aktérů a zúčastněných stran, včetně místního fotbalového klubu, sdružení nájemníků, podniků a místních vládních subjektů, jako je odbor městského plánování a městská policie. Meziagenturní spolupráce má podobu síťového sdružení po vzoru městských obvodů pro zlepšení podnikání (BID). Konkrétní opatření zahrnují řadu situačních opatření, jako je zvýšený počet policejních hlídek a monitorování kamerovým systémem, jakož i řadu iniciativ sociální prevence zaměřených na mladé lidi, které skupiny zabývající se organizovanou trestnou činností rekrutují nebo využívají.

Výzkumní pracovníci tento přístup sledují a vyhodnocují. Zaznamenali výrazný pokles kriminality i pocitu ohrožení v dané oblasti.

Sofielundský přístup získal Evropskou cenu za prevenci kriminality 2019.

Další informace o sofielundském přístupu naleznete na adrese <https://eucpn.org/document/sofielund-approach>

Kromě toho by místní orgány měly hrát aktivní roli při potírání a předcházení organizované trestné činnosti. Důležitými pilíři boje proti organizovanému zločinu jsou komunitní a rozvojová prevence, které mají svou podstatou místní charakter. Pomáhají snižovat nábor nových členů skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností, zvyšují odolnost komunit vůči škodám a viktimizaci a poskytují informace pro účinné policejní zásahy (např. prostřednictvím horkých linek).⁴⁶

Jednou z možností, jak mohou místní aktéři i vnitrostátní orgány, které nejsou orgány činnými v trestním řízení, jednat, je administrativní přístup.⁴⁷ To bylo definováno jako „způsob prevence a řešení zneužívání právní infrastruktury prostřednictvím spolupráce více orgánů sdílením informací a přijímáním opatření s cílem vytvořit bariéry“.⁴⁸ Nejenže většina relevantních informací vzniká na místní úrovni, ale místní orgány by měly hrát klíčovou roli i při přijímání a koordinaci opatření.

Místní (a vnitrostátní) orgány mohou využít svých regulačních pravomocí k potlačování organizované trestné činnosti. Toho lze dosáhnout různými způsoby. Klasickým příkladem je nevydání povolení k otevření podniku (baru, masážního salonu, restaurace) nebo k prodeji alkoholu v místě, které by sloužilo jako zástěrka pro trestnou činnost. Dalším nástrojem, který lze využít k potlačení trestné činnosti, jsou inspekce, jako například inspekce bezpečnosti práce, inspekce nezávadnosti potravin a inspekce požární bezpečnosti.⁴⁹ Organizovaná trestná činnost často závisí na místních podmínkách a je na místních orgánech, aby s tím něco udělaly.⁵⁰

Místní orgány mají také výhodnou pozici pro koordinaci akcí proti organizované trestné činnosti. Komunitní intervence vyžadují přispění různých místních služeb (např. škol, sociálních služeb, místní policie), občanů a podniků. Komunitní prevence je důležitá, protože má možnost omezit nábor nových členů skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností.⁵¹ Řízení takové spolupráce a její sladění se správnými zásahy více orgánů, jakož i s činností (vnitrostátní) policie a státních zástupců by mohlo být úkolem místních orgánů. Mají výhodné postavení uprostřed veškerého dění a obvykle jsou důvěrně obeznámeni se způsobem, jakým se v daném místě problémy spojené s organizovanou trestnou činností projevují. Ale i v případě přístupů, které nejsou koordinovány na místní úrovni, jsou místní opatření často předpokladem úspěchu. V celoevropských kampaních, jako jsou ty, které EUCPN organizuje v rámci programu EMPACT, přebírají národní a místní aktéři velkou část samotného distribuování materiálů kampaně.

ZÁVĚR

Organizovaná trestná činnost je často spojována se závažnou a mezinárodní trestnou činností. Převládající pohled na „mezinárodní organizovanou trestnou činnost“ povýšil organizovanou trestnou činnost na národní nebo mezinárodní úroveň, kde se stává středem pozornosti politik zaměřených převážně na prosazování práva. Avšak ne každá závažná a organizovaná trestná činnost je mezinárodní. A co je možná ještě důležitější, každá organizovaná trestná činnost má místní dopad, pokud jde o škody a rekrutování nových členů. Nejlepší reakcí na závažnou a organizovanou trestnou činnost je proto integrovaný přístup, který kombinuje jak reaktivní policejní činnost, tak prevenci, a na němž se podílejí mezinárodní, vnitrostátní i místní aktéři. V boji proti organizované trestné činnosti hrají důležitou roli místní orgány. Místní orgány mají výhodu v tom, že mohou politiky založené na prosazování doplnit o preventivní a ochranný přístup. Místní orgány mají často k dispozici klíčové informace o problémech organizovanou trestnou činností. Zároveň jsou v ideálním postavení pro řízení partnerství mezi více agenturami. Jako takové mají možnost omezit nábor nových členů a zároveň zmírnit velmi hmatatelné škodlivé dopady organizovaného zločinu v místních komunitách.

Poznámky

- 1 Organizace spojených národů, UNTOC: Úmluva proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, New York, 2000, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12&chapter=18&clang=_en.
- 2 Rada Evropské unie, Akční plán boje proti organizované trestné činnosti, Brusel, 28. dubna 1997, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:51997XG0815>.
- 3 Rada Evropské unie, 2008/841/SV: Rámcové rozhodnutí Rady o boji proti organizované trestné činnosti, Brusel, 2008, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008F0841>.
- 4 Rada Evropské unie, závěry Rady 15358/10: Vytvoření a provádění politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti, Brusel, 2010; Europol, Politický cyklus EU – Empact, <https://www.europol.europa.eu/empact> (Dostupné 9. dubna 2020).
- 5 P.C. van Duyne a T. Vander Beken, The Incantations of the EU Organised Crime Policy Making, *Crime, Law and Social Change* 51:2 (2009), 261-81, <https://dx.doi.org/10.1007/s10611-008-9153-1>.
- 6 Rada Evropské unie, 9935/16: Závěry Rady o správním přístupu k prevenci a boji proti závažné a organizované trestné činnosti, Brusel, 2016. Jedná se o Evropskou síť pro správný přístup k boji proti závažné a organizované trestné činnosti (ENAA): <https://administrativeapproach.eu>.
- 7 Evropská komise, KOM(2021) 170 v konečném znění: Strategie EU pro boj proti organizovanému zločinu 2021-2025, Brusel, 2021.
- 8 L. Paoli a T. Vander Beken, Organized Crime: A Contested Concept v: L. Paoli (editor), *The Oxford Handbook of Organized Crime*, Oxford: Oxford University Press, 2014, 13-31.
- 9 F.E. Hagan, "Organized Crime" and "Organized Crime": Indeterminate Problems of Definition, *Trends in Organized Crime* 9:4 (2006), 127-37, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-006-1017-4>.
- 10 N. Dorn, The End of Organised Crime in the European Union, *Crime, Law and Social Change* 51:2 (2009), 283-95, <https://dx.doi.org/10.1007/s10611-008-9156-y>; L. Paoli, How to Tackle (Organized) Crime in Europe? The EU Policy Cycle on Serious and Organized Crime and the New Emphasis on Harm, 22:1 (2014), 1-12, <https://dx.doi.org/10.1163/15718174-22012036>.
- 11 Europol, EU Serious and Organised Crime Threat Assessment, The Hague: European Police Office, 2013, 43, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2013>.
- 12 M. Levi a M. Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime: An Evidence-Based Critique, *Crime, Law & Social Change* 41 (2004), 399.
- 13 Rada Evropské unie, 2009/371/SV: O zřízení Evropského policejního úřadu (Europol), Brusel, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex:32009D0371>; Evropský parlament a Rada Evropské unie, Nařízení o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol), Brusel, 11. května 2016, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32016R0794>.
- 14 KOM(2021) 170 v konečném znění.
- 15 M. Levi, The Organization of Serious Crimes for Gain v: M. Maguire, R. Morgan, a R. Reiner (editoři), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford: Oxford University Press, 2012, 597-8.
- 16 Tamtéž; Paoli, How to Tackle (Organized) Crime in Europe? The EU Policy Cycle on Serious and Organized Crime and the New Emphasis on Harm, 3; H. Carrapico, Analysing the European Union's Responses to Organized Crime through Different Securitization Lenses, *European Security* 23:4 (2014), 611, <https://dx.doi.org/10.1080/09662839.2014.949248>.
- 17 2008/841/SV, čl. 1.
- 18 J. Janssens a A. De Vos, European Union: Organised Crime Policies, Politics and the EU v: F. Allum a S. Gilmour (editoři), *Handbook of Organised Crime and Politics*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019, 437-54.
- 19 R. Leukfeldt (editor), *Research Agenda: The Human Factor in Cybercrime and Cybersecurity*, The Hague: Eleven International Publishing, 2017, kapitoly 4 a 5
- 20 Tamtéž, kapitola 7.
- 21 A. Lavorgna, Organised Crime Goes Online: Realities and Challenges, *Journal of Money Laundering Control* 18:2 (2015), 158, <https://dx.doi.org/10.1108/JMLC-10-2014-0035>.
- 22 Viz též KOM(2021) 170 v konečném znění.
- 23 Viz též Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 402.
- 24 H.-J. Albrecht, Police, Policing and Organised Crime: Lessons from Organised Crime Research, *European Police Science and Research Bulletin* zvláštní konferenční vydání č. 2 (2017), 2009, <https://dx.doi.org/10.2825/13491>.
- 25 R. Crocker, S. Webb, M. Skidmore et al., Tackling Local Organised Crime Groups: Lessons from Research Intwo UK Cities, *Trends in Organized Crime* 22:4 (2019), 443, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-018-9335-x>.
- 26 Europol, European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment: A Corrupting Influence, Lucembursko: Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, 19, <https://dx.doi.org/10.2813/02362>.
- 27 Tamtéž.
- 28 M. Riccardi, Soc Infiltration in Europe: An Overview v: E.U. Savona a M. Riccardi (editoři), *Mapping the Risk of Serious and Organised Crime Infiltration in Europe*, Milán: Transcrime, 2018, 55-6.
- 29 Viz též Ministerstvo vnitra, Working with Young People to Prevent Involvement in Serious and Organised Crime, Practitioner toolkit, Londýn: Ministerstvo vnitra, 2021, 4, <https://www.gov.uk/government/publications/help-young-people-avoid-involvement-in-serious-and-organised-crime>; R. McLean, J.A. Densley, a R. Deuchar, Situating Gangs within Scotland's illegal Drugs market(S), *Trends in Organized Crime* 21 (2018), 147-71, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-017-9328-1>.
- 30 D. Hobbs, Going Down the Glocal: The Local Context of Organised Crime, *The Howard Journal of Criminal Justice* 37:4 (1998), 407-22, <https://doi.org/10.1111/1468-2311.00109>.
- 31 Crocker et al., Tackling Local Organised Crime Groups, 443.
- 32 Tamtéž, 433-49. Úplnou znění studie naleznete v publikaci, jejímiž autori jsou R. Crocker, S. Webb, S. Garner ea další, The Impact of Organised Crime in Local Communities, London: The Police Foundation, 2017, https://www.police-foundation.org.uk/2017/wp-content/uploads/2017/10/oc_in_local_communities_final.pdf.
- 33 EMCDDA a Europol, EU Drug Markets Report, Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2019, 18 a 24.
- 34 R. Lupton, A. Wilson, T. May a další, A Rock and a Hard Place: Drug Markets in Deprived Neighbourhoods, Londýn: Ministerstvo vnitra, 2002.
- 35 P. Villettaz, M. Killias, a I. Zoder, The Effects of Custodial Vs. Non-Custodial Sentences on Re-Offending: A Systematic Review of the State of Knowledge, *Campbell Systematic Reviews* 2:1 (2006), especially the "Donut" case study, <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2006.13>.
- 36 Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 401.
- 37 M. Felson, The Process of Co-Offending, *Crime Prevention Studies* 16 (2003), 149-68; M. Felson, The Ecosystem for Organized Crime, HEUNI Papers No. 26, Helsinki: HEUNI, 2006, 9-10.
- 38 E.R. Kleemans a C.J. de Poot, Criminal Careers in Organized Crime and Social Opportunity Structure, *European Journal of Criminology* 5(1) (2008), 69-98, <https://dx.doi.org/10.1177/1477370807084225>.
- 39 von Lampe, Organized Crime in Europe, 9.
- 40 A. Sergi a L. Storti, Shaping Space: A Conceptual Framework on the Connections between Organised Crime Groups and Territories, *Trends in Organized Crime* (2021), 138, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-021-09415-0>.

- 41 A. Sergi, Widening the Antimafia Net: Child Protection and the Socio-Cultural Transmission of Mafia Behaviours in Calabria, *Youth Justice* 18:2 (2018), 149-68, <https://dx.doi.org/10.1177/1473225418791420>; European Crime Prevention Network, Family-Based Crime: Background and Theory of Prevention, Part of the Toolbox on Family-Based Crime, Brussels: EUCPN, 2020, <https://eucpn.org/toolbox-familybasedcrime>.
- 42 C. Atkinson, S. Mackenzie, a N. Hamilton-smith, A Systematic Review of the Effectiveness of Asset-Focussed Interventions against Organised Crime, What Works: Crime Reduction Systematic Review Series No. 9, UK: College of Policing, 2017, https://whatworks.college.police.uk/Research/Systematic_Review_Series/Pages/default.aspx; J.M. Lindo a M. Padilla-Romo, Kingpin Approaches to Fighting Crime and Community Violence: Evidence from Mexico's Drug War, *Journal of Health Economics* 58 (2018), 253-68, <https://dx.doi.org/10.1016/j.jhealeco.2018.02.002>; B. Albrecht, Multicultural Challenges for Restorative Justice: Mediators' Experiences from Norway and Finland, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 11:1 (2010), 210, <https://dx.doi.org/10.1080/14043851003616204>.
- 43 Rada Evropské unie, 11657/08: Svoboda, bezpečnost, soukromí – evropské vnitřní věci v otevřeném světě, zpráva neformální poradní skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost evropské politiky v oblasti vnitřních věcí („Skupina pro budoucnost“), Brusel, červen 2008; viz též Levi a Maguire, Redukce a prevence organizovaného zločinu, 403.
- 44 Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 408; Crocker et al., Tackling Local Organised Crime Groups, 443.f
- 45 Albrecht, Multicultural Challenges for Restorative Justice, 216.
- 46 Viz též Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 411-3.
- 47 Pokud jde o administrativní přístup, viz zdroje zpřístupněné Evropskou sítí pro administrativní přístup (<https://administrativeapproach.eu/>), včetně třetí příručky EU o administrativním přístupu v Evropské unii, Brusel: ENAA, 2020, <https://administrativeapproach.eu/publications/third-eu-handbook>.
- 48 Tamtéž, 7.
- 49 Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 413.
- 50 Pro názorný příklad závislosti organizované trestné činnosti na místních podmínkách viz příspěvek, jehož autorem je E.U. Savona, Infiltration of the Public Construction Industry by Italian Organised Crime v: K. Bullock, R.V. Clarke a N. Tilley (editoři), *Situational Prevention of Organised Crimes*, Portland: Willan Publishing, 2010.
- 51 Levi a Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 411-2.

Citace

EUCPN (2021). Boření mýtů: Boj proti závažné a organizované trestné činnosti: mezinárodní spolupráce nebo místní přístupy? Brusel: EUCPN.

Právní upozornění

Obsah této publikace nemusí nutně odrážet oficiální stanovisko kteréhokoli členského státu EU nebo jakéhokoli orgánu nebo instituce Evropské unie nebo Evropských společenství.

Autor a redakce

Stijn Aerts, výzkumný referent, sekretariát EUCPN

Součástí projektu „Evropská síť prevence trestné činnosti a sekretariát Evropské sítě pro administrativní přístup – sekretariát EUCPN“ - sekretariát EUCPN, říjen 2021, Brusel

S finanční podporou programu Evropské unie pro předcházení trestné činnosti a boj proti ní
Evropská komise – Generální ředitelství pro vnitřní věci

Kontakt: www.eucpn.org